

ARKIVNR.:

SAKSBEH.:

4213

05. OKT 1988

KAN ARKIVERES

OFF.:

U.O.:

Tillatelse

FOR

Norsk Hydro A/S og Hydro Aluminium A/S**TIL FORTSATT REGULERING AV HØYANGERVASSDRAGET**

(MEDDELT VED KONGELIG RESOLUSJON AV 20. MAI 1988)

Ved kongelig resolusjon av 20. mai 1988 er bl. a. bestemt:

«I medhold av lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917 nr. 17 gis Norsk Hydro A/S og Hydro Aluminium A/S konsesjon på de vilkår som er nevnt i Olje- og energidepartementets foredrag av 20. mai 1988.

Det fastsettes manøvreringsreglement for regulering i samsvar med det inntatte utkast i foredraget.»

Vilkår

for tillatelse for Norsk Hydro A/S og Hydro Aluminium A/S til fortsatt regulering av Høyangervassdragene.

1.

(Konsesjonstid)

Konsesjonen gjelder for den tid leieavtalen mellom staten og konsesjonæren står ved makt, dog ikke utover 31. desember 2006.

Konsesjonen kan ikke overdras.

De utførte reguleringsanlegg eller andeler deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anleggene.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

(Konsesjonsavgifter og næringsfond)

For den øking av vannkraften som ved regulering innvinnes for eiere av vannfall eller bruk i vassdraget skal disse betale følgende årlige avgifter:

Til statens konsesjonsavgiftsfond kr. 3,- pr. nat.hk.

Til konsesjonsavgiftsfondet i de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer av kr. 18,- pr. nat.hk regnet fra 1. januar 1987.

Fastsettelsen av avgiftene tas opp til ny vurdering etter de tidsintervaller som loven til en hver tid bestemmer.

Økingen av vannkraften skal beregnes på grunnlag av den øking av vannføringen som reguleringen antas å ville medføre ut over den vannføring som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året. Ved beregning av økingen forutsettes det at magasinet utnyttes på en slik måte at vannføringen i lavvannsperioden blir så jevn som mulig. Hva som i hvert enkelt tilfelle skal regnes som innvunnet øking av vannkraften avgjøres med bindende virkning av Olje- og energidepartementet.

Plikten til å betale avgiftene inntreffer etter hvert som den innvunne vannkraft tas i bruk. Avgiften har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse.

Når konsesjon er gitt, plikter konsesjonæren å innbetale til Balestrand kommune 1 mill. kroner som avsettes til næringsfond for kommunen. Konsesjonsavgiftsmidler og næringsfond danner ett og samme fond som etter nærmere bestemmelse av kommunesstyret skal anvendes til fremme av næringslivet i kommunen.

Vedtektene for fondene skal være undergitt godkjenning av Kommunaldepartementet.

Etter forfall av avgifter og næringsfond svares rente som fastsatt i medhold av lov av 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m. m. § 3, første ledd.

3.

(Kontroll med betaling av avgift m.v.)

Nærmere bestemmelse om betaling av avgifter etter post 2 og om kontroll med vassforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 17 skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av Olje- og energidepartementet.

4.

(Bruk av norske varer)

Konsesjonæren skal ved eventuell ombygging og drift av anleggene fortrinnsvis anvende norske varer, for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig, herunder forutsatt at det er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen, samt til en pris som ikke med mer enn 10 % overstiger den pris med tillagt toll, som de kan fås for fra utlandet. Er det adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innenlandske arbeid og produserte materiale selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell – 10 % – i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges. Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 % av den utenlandske varepris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist om dette avgjøres spørsmålet av Olje- og energidepartementet.

Olje- og energidepartementet kan dispensere fra reglene om bruk av norske varer. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Vilkårene skal praktiseres i samsvar med avtaler med fremmede stater som Norge er bundet av på dette området.

For overtredelse av bestemmelsene i denne post betaler anleggenes eier hver gang etter avgjørelse av Olje- og energidepartementet en mulkt av inntil 15 % av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

5.

(Forsikring)

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Olje- og energidepartementet kan dispensere fra denne bestemmelse.

6.

(Helsetjeneste m.v.)

Konsesjonæren er forpliktet til, når Sosialdepartementet forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, i anleggstiden helt eller delvis å dekke utgifterne til legehjelp for arbeiderne og funksjonærene ved anlegget og deres familier og til oppførelse eller utbygging av sykehus eller sykestue.

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan kraftverket etter nærmere bestemmelse av Olje- og energidepartementet pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

7.

(Husrom for ansatte)

Konsesjonæren er i nødvendig utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene og deres familier sunt og tilstrekkelig husrom. Kommunaldepartementet kan gi nærmere bestemmelser om dette.

8.

(Forsamlingsloksle)

Konsesjonæren plikter ved større vedlikeholdsarbeiders begynnelse å sørge for midlertidig forsamlingslokale til bruk for arbeiderne og den øvrige befolkning som er knyttet til anleggene, eller hvis Olje- og energidepartementet måtte finne det mer hensiktsmessig og ikke vesentlig dyrere, å delta i oppføring, utbedring eller nedbetaling av permanent forsamlingslokale, f. eks. samfunnshus.

9.

(Godkjenning av planer, tilsyn m.v.)

Godkjenning av planer og tilsyn med eventuell ombygging og senere vedlikehold og drift av anlegg og tiltak som omfattes av denne post er tillagt NVE/Vassdragsdirektoratet. Utgiftene forbundet med dette dekkes av konsesjonæren.

Konsesjonæren plikter å legge fram for NVE/Vassdragsdirektoratet detaljerte planer med nødvendige opplysninger, bereg-

ninger og kostnadsoverslag for regulering-sanleggene. Arbeidet kan ikke settes i gang før planene er godkjent. Anleggene skal utføres solid og skal til enhver tid holdes i full driftsmessig stand.

Innen en rimelig økonomisk ramme plikter konsesjonæren å planlegge, utføre og vedlikeholde hoved- og hjelpeanlegg slik at det landskapsarkitektoniske resultatet blir best mulig.

Kommunen skal ha anledning til å uttale seg om planene for anleggsveger, massetak og plassering av overskuddsmasser.

Konsesjonæren plikter å skaffe seg varig råderett over tipper og andre områder som trengs for å gjennomføre pålegg som blir gitt i forbindelse med denne post.

Konsesjonæren plikter å foreta en forsvarlig opprydding etter tidligere og eventuelle nye anleggsarbeid i utbyggingsområdet. Oppryddingen etter tidligere anleggsarbeid må være ferdig senest 2 år etter at fornyet konsesjon er gitt og ved nye anleggsarbeid senest 2 år etter at vedkommende anlegg er satt i drift.

Midlertidige hjelpeanlegg kan pålegges planlagt slik at de senere blir til varig nytte for allmennheten dersom det kan skje uten uforholdsmessig utgift eller ulempe for anlegget.

Ansvar for hjelpeanlegg kan ikke overdras til andre uten NVE/Vassdragsdirektoratets samtykke.

10.

(Veger m.v.)

Konsesjonæren plikter å erstatte utgifter til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger, bruer og kaier, hvis disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede, samt erstatningens størrelse ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Veger, bruer og kaier som konsesjonæren bygger, skal kunne benyttes av allmennheten, med mindre Olje- og energidepartementet treffer annen bestemmelse.

11.

(Terskler m.v.)

I de deler av vassdragene hvor inngrepene medfører vesentlige endringer i vannføring eller vannstand, kan Olje- og energidepartementet pålegge konsesjonæren å bygge terskler (grunndammer), foreta elvekorreksjoner, opprensninger m.v. for å redusere skadevirkninger.

Terskelpålegget vil bygge på en samlet plan som ivaretar både private og allmenne interesser i vassdraget. Utarbeidelse av på-

legget samt tilsyn med utførelse og senere vedlikehold er tillagt NVE/Vassdragsdirektoratet. Utgiftene forbundet med tilsynet dekkes av konsesjonæren.

Dersom inngrepene forårsaker erosjonsskader, fare for ras eller oversvømmelse, eller øker sannsynligheten for at slike skader vil inntreffe, kan Olje- og energidepartementet pålegge konsesjonæren å bekoste sikringsarbeider eller delta med en del av utgiftene forbundet med dette.

Arbeidene skal påbegynnes straks detaljene er fastlagt og må gjennomføres så snart som mulig.

12.

(Naturforekomster, fornminner m.v.)

Konsesjonæren plikter i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper eller utgifter å unngå ødeleggelser av naturforekomster og områder, når dette er ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner, eller på grunn av områdets naturskjønnhet eller egenart. Så fremt slike ødeleggelser ikke kan unngås, skal Direktoratet for naturforvaltning underrettes i god tid på forhånd.

Konsesjonæren skal videre i god tid på forhånd undersøke om faste fornminner som er fredet i henhold til lov av 9. juni 1978 nr. 50, eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt, og i tilfelle straks gi melding om dette til vedkommende museum og/eller Riksantikvaren. Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fornminne som ikke har vært kjent, skal melding sendes med en gang og arbeidet stanses.

Ved temporære senkninger eller vassføringsreduksjoner pga. vedlikehold av dammer e. l. skal vedkommende museum og/eller Riksantikvaren varsles i god tid på forhånd for eventuelle undersøkelser i den aktuelle perioden. Rimelige undersøkelser skal bekostes av konsesjonæren. Dersom det som følge av manøvreringen eller på annen måte oppstår skader som berører kulturminnene i området, tilpliktes konsesjonæren å bekoste tiltak som Miljøverndepartementet eller den dette bemyndiger bestemmer.

Om bestemmelsene i denne post gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere nødvendig underretning.

13.

(Manøvreringsreglement m.v.)

Vannslippingen skal foregå overensstemmende med et manøvreringsreglement som Kongen på forhånd fastsetter. Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for allmenne interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredje-

mann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendige.

En norsk statsborger som NVE/Vassdragsdirektoratet godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før reglementet er fastsatt.

For så vidt vannslippingen foregår i strid med reglementet, kan konsesjonæren pålegges en tvangsmulkt til staten av inntil kr. 10 000,- for hver gang etter Olje- og energidepartementets nærmere bestemmelse.

14.

(Bruk av reguleringsvatn til annet formål enn kraftproduksjon)

Dersom det skulle være behov for å benytte noe av reguleringsvatnet til annet formål enn kraftproduksjon utover det enhver grunneier til vassdraget normalt har rett til å bruke i henhold til vassdragslovens §§ 14 og 15, kan Olje- og energidepartementet bestemme at en del av reguleringsmagasinet skal stilles til disposisjon til annet nærmere bestemt bruk. Brukere av denne del av magasinvolumet betaler regulantens investeringsutgifter og driftsutgifter i forhold til det magasin de disponerer.

15.

(Hydrologiske observasjoner, kart m.v.)

Konsesjonæren skal etter nærmere bestemmelse av Olje- og energidepartementet utføre de hydrologiske observasjoner som i det offentlige interesse finnes påkrevet, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige.

De tillatte reguleringsgrenser betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle kartar som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anleggene, skal sendes Statens Kartverk med opplysning om hvordan målingene er utført.

16.

(Militære foranstaltninger)

Ved reguleringsanleggene skal det tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle uten at konsesjonæren har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anleggene eller deres benyttelse. Konsesjonæren må uten godkjenning finne seg i den bruk av anleggene som skjer i krigsøyemed.

17.

(Konsesjonskraft)

Konsesjonæren plikter å avgi inntil 10 % av den gjennomsnittlige kraftmengde som de

konsederte vannfallene etter den foretatte utbygging og regulering kan frembringe med den påregnelige vannføring år om annet til den kommune hvor kraftanlegget ligger eller andre kommuner, derunder også fylkeskommuner.

Fordelingen av kraften bestemmes av departementet. Staten forbeholdes rett inntil 5 % av kraften.

Pålegget om avgivelse av kraft kan etter begjæring av en interessert tas opp til ny avgjørelse etter 30 år.

Kraften kan kreves avgitt med en brukstid ned til 5 000 brukstimer årlig. Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter Olje- og energidepartementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningene eller fra ledningsnettet, hva enten ledningene tilhører konsesjonæren eller andre. Forårsaker kraftens uttakelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten denne er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften skal leveres til vanlig pris i vedkommende forsynings- eller samkjøringsområde. Dersom det ikke er mulig å påvise noen slik pris, skal kraften leveres til selvkostende. Hvis den pris som således skal legges til grunn blir uforholdsmessig høy fordi bare en mindre del av den kraft vannfallene kan gi er tatt i bruk, skal kraften leveres til rimelig pris.

Uenighet om prisen avgjøres av Olje- og energidepartementet.

Konsesjonæren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig som uttak varsles kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og dennes fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av departementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel.

Eventuell avgivelse av overskytende kraftmengder i henhold til endret pålegg etter 3. ledd kan bare kreves etter hvert som kraft blir ledig.

Unnlater konsesjonæren å levere kraft som er betinget i denne post uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen, plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 2,- pr. dag for hver kW som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anleggene for eierens regning og risiko så vidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

18.

(Fiske og vilt)

I

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av direktoratet for Naturforvaltning:

- å sette ut yngel og/eller settefisk (herunder også smolt og annen flerårig fisk) av det antall, de arter og stammer, den størrelse og kvalitet, og på den tid, sted og måte som måtte fastsettes,
- å sørge for fangst av stamfisk og dekke alle utgifter med klekking, oppfôring og transport,
- å bekoste fiskeri- og viltbiologiske undersøkelser, herunder langtidsundersøkelser og å delta i fellesfinansiering av større biologiske undersøkelser som omfatter de populasjoner som berøres av utbyggingene og reguleringene,
- å foreta utfiskinger (uttynninger) dersom reguleringene fører til overbefolkning eller forverring av de naturlige forhold,

II

Fra og med det år konsesjon er gitt plikter konsesjonæren å innbetale et årlig beløp til Høyanger kommune på kr. 15 000,- og et årlig beløp til Balestrand kommune på kr. 10 000,-. Beløpet skal indeksreguleres med 10 års mellomrom, og de skal nyttes i samsvar med vedtekter fastsatt av Miljøverndepartementet eller den dette bemyndiger.

III

Dersom det som følge av kraftutbyggingene og reguleringene oppstår skader som berører vilt- og fiskebestandene i området, tilpiktes konsesjonæren utover det som er nevnt ovenfor å bekoste ytterligere tiltak som departementet eller den dette bemyndiger bestemmer, så fremt omkostningene står i rimelig forhold til det som derved vinnes.

IV

Alle utgifter forbundet med nødvendig kontroll og tilsyn med overholdelsen av ovenfornevnte vilkår eller pålegg gitt med hjemmel i disse vilkår, dekkes av konsesjonæren.

19.

(Vannverk)

Hvis minnelig ordning ikke kommer istand, skal konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av skjønnet avgi vann, treffe tiltak, sørge for nye eller endret vannforsy-

ning og delta i finansieringen av dette for så vidt gjelder Høyanger og Vadheim Vassverk. Det skal herunder tas hensyn til eventuell fremtidig utvidelse av vannverkene. Konesjonæren tilpliktes etter nærmere bestemmelse av skjønnnet også å betale merkostnadene til endret vannforsyning for andre som blir berørt som følge av reguleringen.

20.

(Naturvern og friluftsliv)

Konesjonæren plikter etter NVEs anvisning å utføre de tiltak man idag gjør for å avbøte de landskapsmessige inngrep dersom steintipper, skjæringer, anleggstomter og liknende fortsatt er skjemmende.

Konesjonæren plikter å utføre tiltak som innen rimelige kostnadsrammer vil bidra til at det eksisterende reguleringsinngrepet blir til minst mulig sjenanse for friluftslivet. Eventuelle tiltak bestemmes av Miljøverndepartementet eller den dette bemyndiger.

21.

(Kontroll med overholdelse av vilkårene)

Konesjonæren underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet

av Olje- og energidepartementet til kontroll med overholdelsen av de oppstilte vilkår.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av konesjonæren etter nærmere regler som fastsettes av departementet.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av postene 2, 13 eller 17, første eller annet ledd, kan medføre at konesjonen trekkes tilbake i samsvar med bestemmelsene i vassdragsreguleringslovens § 12, post 17.

For overtredelse av de i konesjonen innfattede bestemmelser påløper en tvangsmulkt på kr. 1 000,- pr. dag eller kr. 5 000,- for hver overtredelse, såfremt det ikke er fastsatt annen straff for overtredelse av vilkåret. Mulkten kan inndrives ved utpanting.

22.

(Tinglysing)

Konesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anleggene er beliggende. Olje- og energidepartementet kan bestemme at et utdrag av konesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringene kan medføre forpliktelser.

Manøvreringsreglement

for reguleringer i Høyangervassdraget.

1.

A. Reguleringer:

Magasin	Reguleringsgrenser		Oppdemning i m	Senkning m	Reg.høyde m
	Øvre kote	Nedre kote			
Uldalsvatn	597,6	575,6	5,0	17,0	22,0
Bergsvatn	597,35	568,74	29,69	—	28,61
Vassdalsvatn	683,3	673,7	6,0	3,6	9,6
Siploelv	524,0	520,0	6,0	—	4,0
Øvre Breidalsvatn	799,3	771,5	5,59	22,21	27,8
Nedre Breidalsvatn	735,5	721,55	3,13	10,81	13,95
Roesvatn	627,2	623,5	0	3,7	3,7
Høgsvatn	694,0	687,0	6,1	0,9	7,0
Norddalsvatn	804,0	777,0	11,45	15,55	27,0
Nedre Gruvlebotnvatn	811,0	796,5	2,5	12,0	14,5
Øvre Gruvlebotnvatn	872,0	834,0	7,6	30,4	38,0
Kaldosvatn	714,0	703,3	3,8	6,9	10,7
Stølsvatn	771,0	739,0	5,8	26,2	32,0
Harbakkevatn	830,6	785,25	14,0	31,35	45,35
Langevatn	611,5	607,0	3,0	1,5	4,5

Kotehøydene for Bergsvatn og Langevatn refererer seg til havets middelvasstand målt i Høyanger i 1961. De øvrige er basert på lokale høydesystemer. Reguleringsgrensene skal markeres med faste og tydelige vasstandsmerker som det offentlige godkjenner.

B. Overføringer:

Avløpene fra følgende nedbørfelter overføres via tunneler til Bergsvatn:

Sæbotn/.....	3,4 km ²
Roesvatn/.....	74,4 »
Gautingsdalen (med Kringle- tevatn, Langevatn og Holme- vasselv)	29,7 »
Tverrelvene: Vassoelv/ Botnelv/	
Ekreelv/ Vårstølelv/ og Grøvla ✓	13,8 »
✓ Siplo (Vassdalen/ Smådalen)/.....	3,8 »

Avløpet fra Siplos restfelt ved K. 518,0, 1,5 km², føres inn i driftstunnelen for kraftstasjonen K. 5.

Krekjavatn og Langevatn i Kråkevassdraget, 2,5 km², føres til Uldalsvatn/Bergsvatn.

2.

Det skal ved manøvreringen has for øye at vassdragenes naturlige flomvassføringer ikke forøkes.

I kraftstasjonen K 2 skal vassføringen ikke være under 5 m³/sek. i tiden 1. juni–15. september. I tiden 16. september–31. mai skal vassføringen på samme sted ikke være under 0,7 m³/sek.

Forøvrig kan vannslippingen foregå etter kraftverkenes behov.

3.

Det skal påses at flomløp og tappeløp ikke hindres av is eller lignende samt at reguleringsanleggene til enhver tid er i god stand. Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vasstander samt observeres og noteres om det forlanges, nedbørsmengder, temperatur, snødybder m. v. Norges vassdrags- og energiverk kan forlange å få tilsendt utskrift av protokollen som regulanten plikter å oppbevare så lenge reguleringene består.

4.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende departement. Norges vassdrags- og energiverk kan bestemme hvor damvokteren skal bo, og at han skal ha telefon i sin bolig.

5.

Mulig tvist om forståelse av dette reglement avgjøres av departementet.

6.

Viser det seg at vannslippingen etter reglementet medfører skadelige virkninger for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

Endringer i reglementet kan bare foretas etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.